

## יום כיפור (11)

## יום כיפורים

## למה יום כיפור נקרא "יום הכיפורים" בלשון רבים?

אחד ההסברים הוא שביום הזה יש שני סוגים של כפרה: כפרה על שבין אדם למקום, על הקשר שלנו עם הקב"ה, דרך תפילה, צום ותשובה. כפרה על שבין אדם לחברו דרך בקשת סליחה, תיקון יחסים והתגברות על גאוה. אבל יש כאן עומק נוסף: המילה "כיפור" קשורה גם ל"כפורת", הכיסוי שעל ארון הברית. הכיסוי לא מחק את מה שהיה, אלא שמר על הקדושה שמתחתיו. כך גם התשובה ביום כיפור אינה אומרת שהעבר לא קרה, אלא שהאדם יכול לכסות אותו ברחמים, ללמוד ממנו ולהפוך אותו למקור של צמיחה. לכן יום כיפור אינו רק יום של חשבון נפש על מה שהיה, הוא יום שמגלה שהאדם תמיד יכול להתחיל מחדש. "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם", לא רק לכפר, אלא גם לטהר: להפוך את הלב לנקי יותר לקראת השנה החדשה.

המלקט

## עבירות שבין אדם לחברו

במסכת יומא (דף פה.) נאמר: "כי על עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו. החפץ חיים היה מרבה לגנות את המידה הרעה הזו של שנאת חנם ואף כתב על כך בספרו "אהבת ישראל" ובין הדברים כתב כך: בטבע העולם שכל אב אוהב את בנו אהבה עזה, ולא זו בלבד אלא שכל מה שהאדם עמל בעולם הזה לפרנסתו ומחייתו, הוא בעיקר לטובת בניו אחריו. אם יגלה האב כי מאן דהוא שונא את בניו היקרים, תהיה לו תרעומת גדולה על אותו האיש. אם כך, אומר החפץ חיים: הלא כל ישראל הם בניו של הקב"ה שנאמר: "בנים אתם לה' אלוהיכם". נמצא, כי כל מי שיש לו שנאה על חברו, בוודאי יש לה' תרעומת עליו כיון שזה שונא את בניו! ומי הוא אותו האיש הסכל והפתי הרוצה שמלך מלכי המלכים יתרעם עליו!?

## עבודת התפילה - כעבודת כהן גדול בקדש הקדשים

בספר "לפני ה' תטהרו" מביא בשם ה"חזון איש" זצ"ל חידוש אדיר בהלכות תשובה: אף שיש ארבעה חילוקי כפרה כלומר, יש לעבור כמה שלבים עד שזוכים לכפרה על החטאים, כשאומרים בכוונה את סדר העבודה ביום הכיפורים, הרי זה כעבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים. העבודה של הכהן הגדול היא עבודת יחיד. הקב"ה מלמדנו שביום כפור הוא לא מביט על הרבים, אלא מסתכל על כל יחיד ויחיד: כיצד אתה רוממת את עצמך, מה אתה הצלחת להשיג. כשם שהכהן הגדול ביום

הכפורים נכנס ארבע פעמים לקדש הקדשים ועבודתו מכפרת על כלל ישראל, כך תפילת היחיד, ובעיקר סדר העבודה, מכפרים לאדם, גם בלי חילוקי כפרה. מדוע הכהן הגדול התפלל על צרכי עמך ישראל מחוץ לקדש הקדשים ולא בתוך קדש הקדשים?

כותב ה"תפארת ישראל", כי קדש הקדשים הוא מקום טהור ורוחני, ומרוב רוחניותו הנשגבה אי אפשר להתפלל בו על גשמיות. במקום טהור שכזה אפשר לבקש רק על רוחניות. לכן, כשירצה הכהן הגדול לבקש על צרכי עמך ישראל, עליו לצאת מחוץ לקדש הקדשים ושם לבקש. אך רואים כי גם מחוץ לקדש הקדשים יש לו כח של תפילה. ומניין קבל את הכח הזה? מכח היותו קודם לכן בקדש הקדשים. כך גם כל אדם מישראל, על ידי התפילה בטהרת הלב הוא נכנס לתוך קדש הקדשים, מעין עבודת כהן גדול בקדש הקדשים. וגם לאחר מכן כשיצא מהתפילה, הרי הוא ככהן גדול שיוצא מקדש הקדשים, שיש בו את הכח להמשיך להתפלל ולבקש.

ספר "שש באמרתך יום הכיפורים"

## היום קצר, והמלאכה מרובה

ישנם הסוברים בטעות, כי יום הכיפורים יתקן את כל חטאיהם אף אם הם לא יתקנו את דרכיהם במאום. ואמנם זו שיטת רבי במסכת יומא, אך להלכה אין נפסק כן, אלא יום הכיפורים מכפר רק לשבים, ואינו מכפר לשאינם שבים. בענין זה מובא רמז נאה בספר "שער יששכר". המשנה באבות אומרת: "היום קצר, והמלאכה מרובה, והפועלים עצלים ובעל הבית דוחק". בדברים אלו יש רמז ליום הכיפורים, אשר בו "היום קצר", יום אחד בלבד, "והמלאכה מרובה", משל שעלינו להספיק לתקן כה הרבה! אך אם "הפועלים עצלים", אם אין הם מתאמצים לשוב ולהתודות לפני ה', ובטוחים שיתכפרו עוונותיהם בלי תשובה, אזי "בעל הבית דוחק", הקדוש ברוך הוא, שהוא בעל הבית, דוחק אותם בצרות ויסורים כדי שישוּבו אליו.

ספר "ומתוך האור יום הכיפורים"

## טעם להפטר יונה ביום כיפור

רבותינו ז"ל קבעו להפטיר בספר יונה ביום הכיפורים, כפי שכתוב בגמרא (מגילה לא.) במנחה קוראים בעריות ומפטירים ביונה, וכן נפסק בשו"ע (סי תרכ ס"ב): והשלישי מפטיר ביונה. בסידור רש"י וכן במחזור ויטרי, כתבו הטעם לזה כדי שנלמד מתשובת אנשי נינוה, לחזור בתשובה. האבודרהם הביא טעם נוסף. ללמד לבני העולם שאין החוטא יכול לברוח מפני ה'. וב"שער הציון" (תרכ"ב סק"ו) הוסיף לבאר הכוונה בזה, וז"ל:

ככל שאדם יודע לשבר ולהכניע את רצונותיו ומאמץ את כל כוחותיו בתפלה זו, כך הוא נענה מן השמים.

**ספר "שש באמרתך יום הכיפורים"**

### **הלכה: דין נעילת הסנדל ביום הכיפורים**

אסור לנעול נעלים או סנדלים של עור ביום הכפורים, ואפילו סנדל של עץ המחופה עור אסור. ואפילו אם נועל נעליים על גרבים אסור. אבל נעלי גומי מותרים, וכן נעלי עץ ושל בגד מותרים. שהרי קושי הארץ מגיע לרגליו ומרגיש שהוא יחף. ויכולים אף לצאת בהם לרשות הרבים. ונעלי עץ שיש להם רצועה של עור (קבקאב) יש מתירים ללבושם. וכן עיקר. ובכל זה אין כל הבדל בין איש לאשה. **ילקוט יוסף מועדים.**

**פתגם: קל יותר ללמוד את כל הש"ס מאשר לתקן מידה אחת**  
**רבי ישראל מסלנט**

### **חקירה: יום כיפור**

צריך להתענות, או אסור לאכול (צפנת פענח ו-כז: צריך להתענות. עיון בלמודות י: בבלי, אכילה, ירושלמי, עינוי וכן חקר הגריפ"פ? לא תעשה רסד, רצא. בדפיו ד"ה והשתא האם הוא עשה או לאו הבא מכלל עשה) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

**סיפור: כוחה של התשובה:** אדם אחד טעה ופגע באנשים סביבו. במשך שנים נשא בליבו את החרטה, עד שיום אחד החליט להשתנות. הוא ביקש סליחה, תיקן את מעשיו והחל לעשות טוב לאחרים. בהתחלה לא כולם האמינו בו, אך עם הזמן ראו ששינויו אמיתי. מאז ידעו כולם: תשובה אמיתית יכולה לתקן את העבר ולפתוח דרך חדשה.

**סיפור חסידי**

### **שבת שלום, צום קל**

**יוצא לאור לרפואה שלימה:** בנימין בן אסתר, יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמנונה, אברהם רפאל בן רבקה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אזיזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. **זיווג הגון:** שרה זסוזן אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיתי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. **לעילוי נשמת:** אלגריין שמחה בת אמילי, רינה בת רחל, קלוד שלמה בן זרמן רבקה, ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעירו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כותבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר, ראובן בן איזא, יהודה יוסף בן רחל. לאה חוה בת שמחה סימי.

וכונתם, כי האדם חושב כמה פעמים, לייאש את עצמו, שאין יכול לתקן בשום אופן ולכן יתנהג תמיד באופן אחד, ואם יגזור עליו הקב"ה למות ימות. אבל טעות הוא שסוף דבר יהיה כל מה שהקב"ה רוצה מנפשו שיתקן מוכרח הוא לתקן, ויבוא עוד פעם ופעמיים לעוה"ז ובעל כרחו יוכרח לתקן. וא"כ למה לו כל העמל הזה, למות ולסבול חיבוט הקבר ושאר צרות ולחזור עוד הפעם. וראיה מיונה, שהקב"ה רצה מאתו שילך וינבא, והוא מיאן בזה, ונס לים, מקום שלא ישרה עליו עוד השכינה לנבאות כידוע, וראינו שנטבע בים ונבלע בדג והיה שם במעיו כמה ימים, ולפי הנראה בוודאי לא יוכל להתקיים דברי השי"ת. ומכל מקום ראינו שסוף דבר היה שרצון השי"ת נתקיים וילך וינבא. כן הוא האדם בעניינו. וזהו שאמרו (באבות י) ואל יבטיחך יצרך שהשאל בית מנוס לך, שעל כרחך אתה נוצר וכו' **עכ"ד.** **ספר "אוצרות התורה ימים נוראים יום כיפור"**

### **עיצומו של יום מכפר, מי זוכה לכך?**

אמרו חז"ל (יומא פו.): עיצומו של יום מכפר. אבל כל זה רק למי שמאמין ומשתוקק לעשות תשובה. לכן כתב ה"יסוד ושורש העבודה", שמי שיושב ומצפה לסיום היום. אין עיצומו של יום מכפר עליו, כי יום הכיפורים הוא למשאו עליו. צריך האדם להרגיש את רוממות היום. מרב התעלות והתרגשות הלב עליו לחוש כאילו הוא מרומם ומרחף מעל הקרקע. הוא זך וטהור, עומד לפני ה' בקדושה ובטהרה וזוכה לסליחה ולכפרה. וכי יש הרגשה מרוממת יותר מזה? מובא בשולחן ערוך כי יש לעמוד כל היום, כמו המלאכים. אמנם כתוב שאם זה מפריע לכוונה, מוטב שלא לעמוד, מלבד בידודי שזה לעיכובא. אבל אנשים שיראת שמים יוקדת בלבבם היו עומדים במשך כל יום כפור, המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, שהיה זקן וחלוש, היה עומד על רגליו שעות על גבי שעות. הכיצד? מי שמרגיש את רוממות היום מקבל כוחות נפש מיוחדים, וכשיש כוחות נפש, גם כוחות הגוף מתחזקים.

יש עוד עצה מעשית לעבודת היום. התפלה הכי קשה ביום כפור היא תפלת מנחה. ערבית של ליל יום כפור זו התפלה הראשונה בכניסת היום הקדוש, כלם נגשים אליה עם כל הכח והמרץ. בתפלת שחרית, התפלה הראשונה ביום, הכוחות חזקים ורעננים. גם בתפלת המוסף ובסדר העבודה יש התעוררות גדולה. תפלת נעילה היא שיאו של היום, ומשקיעים בה את מרב הכחות. אבל מנחה היא תפלה יתומה, נופלת בין הכסאות, היא באה לאחר אפיסת הכחות מתפילת שחרית ומוסף, ולפני תפילת נעילה שבה שבים ומאמצים את כל הכוחות. בזמן המנחה בני אדם כבר חלושים מן היום, ואין בהם הכוחות להשקיע בתפלה זו. דוקא משום כך, יש לתפלה זו כח מיוחד. הגמרא אומרת (ברכות ו): שאליהו הנביא נענה בתפלת המנחה.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען  
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:  
germon73@hotmail.fr  
ניתן למצוא את העלון  
www.kollel-aixlesbains.fr